Parallelsessie Beraad en Advies 7 december 2023
Omgevingsvisie
Samenvattend verslag

Aanwezigen

Voorzitter:	de heer J. Klein
Griffie:	mevrouw E. van Bekhoven
Fracties:	Stadsbelang-Democraten Gorinchem-PvdA-VVD-D66-SP-ChristenUnie/SGP-Gorcum Actief
Portefeuillehouder:	de heer F. Polatli
Ambtelijk:	mevrouw C. Meijer en mevrouw Van Wijk
Notulen:	notulistenbureau Leeuwenburgh-Vendrig

Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom.

Omgevingsvisie

Na de I&O over de omgevingsvisie Gorinchem 2050 Stad in Balans op 23 november staat het raadsvoorstel Vaststellen omgevingsvisie nu op de agenda van de B&A.

Wethouder Polatli is blij dat vanavond de omgevingsvisie ter vaststelling door de raad voorligt. De omgevingsvisie is het resultaat van een lang proces en is in samenwerking met de stad tot stand gekomen. Dank aan allen die hierbij betrokken waren. De omgevingsvisie is een document op hoofdlijnen en geeft antwoord op wat we willen bereiken. Hoe dat te doen wordt uitgewerkt in gebiedspaspoorten en het omgevingsplan. Het is een dynamische belofte aan de stad dat we blijven streven naar een duurzame ontwikkeling van de stad. De visie ligt nu ter vaststelling voor inclusief de nota van beantwoording van de zienswijzen. De zienswijzen hebben ook geleid tot aanpassing van de omgevingsvisie. Na vaststelling kan na 1 januari 2024 gestart worden met de ontwikkeling van de gebiedspaspoorten.

De heer Van Veen merkt op dat vanuit het vorige college gestart is met de voorbereiding van de omgevingsvisie. Nu is deze uitgewerkt tot 2050. De omgevingsvisie heeft doorwerking in volgende raadsperiodes. Stadsbelang kan zich vinden in de omgevingsvisie. Hij wordt er blij van. Hij bedankt het college en ambtelijke ondersteuning voor de voorbereiding. Het is een strategisch document met een hoog abstractieniveau. De visie van GO2032 is doorgetrokken tot 2050. Er is participatie toegepast en er zijn zienswijzen ingediend. Hij noemt de vier thema's, de weg naar 2050, bestaand beleid en ambities het afwegingskader voor alle ontwikkelingen in de gemeente. Er zal een integrale afweging gemaakt worden. Er wordt veel mogelijk gemaakt. Het is een document op hoofdlijnen. Na bepaalde tijd zal het geëvalueerd worden en kan de raad bijsturen.

De heer Houtepen sluit zich in grote lijnen aan bij het betoog van de heer Van Veen. Er ligt een mooi stuk voor en er is hard aan gewerkt met veel passie. Hij is benieuwd naar de vervolgstappen en verdere uitwerking. Het kan een hamerstuk zijn.

De heer Kuyten merkt op dat er veel is omschreven in een dwingende rol. Hij vraagt zich af of dit bereikt zal worden. Evaluatiemomenten ziet hij graag tegemoet. Het is een open document waarin veel mogelijk is. Er zitten ook onmogelijkheden in. Hij ziet met belangstelling de voorstellen voor de gebiedspaspoorten tegemoet. Daar wordt tien jaar de tijd voor genomen. in 2032 moet de hele omgevingsvisie gereed zijn. De raad zal daardoor nooit een totale actuele omgevingsvisie krijgen omdat er met de paspoorten gewerkt wordt.

Als het laatste gereed is is het eerste gebiedspaspoort weer aan vernieuwing toe. Verder zijn er containers benoemd.

De heer Krol merkt op dat in andere sessies ook over het tijdpad is gesproken. Hij vraagt of de heer Kuyten hier andere ideeën voor heeft.

De heer Kuyten zegt dat hij opknippen en learning by doing prima vindt. Maar de veelheid aan producten en de doorlooptijd zal nooit een totaal product opleveren.

De heer Krol merkt op dat het streven is om in 2029 alle items besproken te hebben. De ambitie is hoger dan de wettelijke termijn.

De heer Kuyten vraagt hier toch aandacht voor en spreekt zij zorg uit zeker omdat het over verschillende colleges zal lopen. Het zal allemaal tijd kosten. Hij ziet de uitwerking in de omgevingspaspoorten tegemoet. De nieuwe Omgevingswet praat niet over kostenverhaal maar over een begroting. Klimaat en duurzaam; groen wordt toegevoegd voor de biodiversiteit en er wordt ook verdicht. Hoe wil het college dit doen. Verdichten en groen toevoegen lijkt een contradictie. We wonen in 2050 kleiner, hoe denkt het college de grote woningen te verkleinen? Groene blauwe lanen en dijken: hij vindt dit jammer gezien het beleidsstuk klimaatadaptatie dat is vastgesteld. Hij ziet dit als een gemiste kans want er zijn amendementen afgewezen die nu toch nodig lijken te zijn. De toegankelijkheid van de voorzieningen: hier mist spreker de Nieuwe Doelen, een regionale instelling die Gorinchem groot kan maken. Hij constateert dat veel beleid uit de vorige college periode is opgenomen; met de nieuwe zaken heeft hij wat moeite.

De heer Van Veen vraagt of de heer Kuyten bedoelt dat door de gebiedspaspoorten de omgevingsvisie achterhaald zal zijn.

De heer Kuyten zegt dat niet te bedoelen, maar het totaal van de omgevingsvisie wordt opgeknipt in gebiedspaspoorten in een periode van 10 jaar.

Mevrouw Hamann merkt op dat het visiedocument uitgangspunt is voor uit te werken andere documenten. Elke vier jaar wordt het geevalueerd, het is een levend document. Zij vindt het betoog van de heer Kuyten tegenstrijdig en begrijpt niet waar hij naartoe wil. Waar staat het CDA nu voor?

De heer Kuyten antwoordt voor onze kernwaarden, goed rentmeesterschap, transparantie en participatie.

De heer Tekir citeert de eerste zin uit de omgevingsvisie en zegt het een treffende openingszin te vinden. Gorinchem staat op een kruispunt en kiest de richting voor haar ruimtelijke toekomst. De keuzes die gemaakt worden geven richting tot en met 2050. Nu is het moment om heldere keuzes te maken en opgaven het hoofd te bieden zoals de woningnood. Positief is dat er urgentie is ontstaan bij mede overheden. Tot 2030 zijn er in heel Zuid Holland 230.000 woningen nodig. 80.000 is al gebouwd. Er blijft nog een netto opgave van 150.000 in zes jaar. Welke kans kan Gorinchem in die opgave verzilveren. Tot 2050 wordt uitgegaan van toevoeging in Gorinchem van 2000 woningen. Het is tijd dat Gorinchem zich minder bescheiden opstelt. De heer Tekir pleit voor een serieuze verkenning voor woningbouw in Gorinchem Noord.

De heer Van Veen merkt op dat Tekir het over Noord heef en vraagt welk deel hij op het oog heeft.

De heer Tekir antwoordt het buitengebied. Desgevraagd zegt hij dat hij het oplossen van de woningnood belangrijk vindt. Noord biedt potentie voor een natuur-inclusieve manier om woningen toe te voegen.

De heer Van Veen vindt dit de slechtste plek om te wonen, tussen de A15 en A27, nabij begraafplaats, crematorium, trein, industrie en molens.

De heer Tekir merkt op dat rondom al die zaken nu ook mensen wonen. Het is de enige uitbreidingslocatie die Gorinchem nog heeft. Hij merkt op dat de heer Van Veen voor de verkiezingen pleitte voor meer starterswoningen en vraagt of hij het bouwen van 2000 woningen tot 2050 genoeg vindt.

De heer Van Veen noemt uitbreidingsmogelijkheden richting Vuren. Zware industrie gaat niet samen met woningbouw.

De heer Tekir merkt op dat precies daarom hij pleit voor een verkenning. Overigens vindt hij een verkenning richting Vuren ook goed.

Mevrouw Hamann reageert en zegt dat Gorinchem Noord ooit 30 jaar geleden is bekeken als uitbreidingslocatie van de stad. Het verzoek is toen afgewezen door Provincie en Rijk. De toenmalige burgemeester IJssels zei toen: als Noord niet kan dan naar Oost. We zitten aan onze grenzen.

Mevrouw De Groot merkt op dat de woningnood 30 jaar geleden van een heel andere orde was dan nu.

Mevrouw Hamann zegt dat de koopwoningen toen duur waren en er waren toen premiewoningen. Toen is ervoor gekozen om in oostelijke richting uit te breiden. Daar zijn mooie woonwijken verrezen. Richting Vuren uitbreiden zou inderdaad eens uitgezocht kunnen worden. Maar Gorinchem Noord, daar zijn gronden aangekocht die een miljoen per jaar aan rente kosten. Er zou een bedrijventerrein komen voor Gorinchemse en andere bedrijven en werkgelegenheid en plannen voor alternatieve energie. Woningbouw is nooit op die plek gepland en dat is naar haar mening ook niet de bedoeling.

De heer Schefferlie merkt op dat er veel waar is van wat mevrouw Hamann zegt maar waar het om gaat is dat de visie is gericht op waar we naartoe willen. Er zijn intussen veel besturen gewisseld. Hij sluit zich aan bij de suggestie van de heer Tekir.

De heer Tekir vervolgt zijn betoog. Hij verwondert zich want het gaat om een visie tot 2050. Hij meent dat de raad dit niet in een oppositie-coalitie dynamiek moet brengen. Het gaat om een visie en perspectief voor de stad. Hij vindt het jammer als zijn suggestie zo snel wordt afgeschoten in deze fase. Het gaat om de enige uitbreidingslocatie die de gemeente nog heeft. Grond is schaars in Gorinchem. Daar moet goed over nagedacht worden. Natuurlijk willen we daar ook andere dingen maar wonen kan er net zo goed. Aangezien we op een kruispunt staan, heeft hij zelf een eerste voorverkenning gedaan met de Lingeoevers als referentie. Er zouden in Noord zo maar 2000 woningen toegevoegd kunnen worden. Als Gorinchem samen met Molenlanden zou optrekken dan kan het verdubbeld worden. Laten we het grootse denken een kans geven. De heer Tekir zou graag een serieuze verkenning willen doen. Hij krijgt ambtelijke ondersteuning om een voorstel uit te werken voor 19 december en de fracties van CDA, Democraten Gorinchem en PvdA staan hier welwillend tegenover. Hij nodigt ook de andere fracties uit om hierover mee te denken.

Mevrouw Hamann merkt op dat juist omdat het een visie is voor de toekomst het belangrijk is om goed na te denken over de ruimte die je hebt. Voor Gorinchem Noord zijn er andere plannen. Tekir noemde de oppositie-coalitie dynamiek maar hij komt zelf samen met oppositiepartijen met een voorstel. Zij verwijst naar een motie die met 20 stemmen tegen is verworpen. De heer Tekir is de enige die over Noord begint en wil ook een connectie maken met Arkel. Dat lijkt op de groot Gorinchem gedachte, maar het zit midden in het Groene Hart. Zij vindt het voorstel niet wenselijk.

De heer Tekir zegt dat hij dit voorstel eerder heeft gedaan, bij de begroting. Toen heeft het college gezegd dat het thuishoort bij de omgevingsvisie. Dus daarom brengt hij het nu in. Hij heeft dit meerdere malen ter sprake gebracht en nodigt iedereen uit om er samen naar te kijken.

De heer Schefferlie merkt op dat de omgevingsvisie op verschillende manieren benaderd kan worden. De vorige sessie werd beïnvloed door informatie die er niet was. Die is nu wel toegevoegd. Lang is gesproken over de opbouw van de visie. Hij spreekt zijn waardering hiervoor uit. De rol van de raad is nu om te kijken wat er nog mist. Het is een dynamisch ontwikkeldocument. Naar de toekomst toe moet er meer werk gemaakt worden van de zorgstructuur, samenhang van wonen en zorg in relatie tot het tekort aan woningen. Er zijn mooie doorontwikkelingskansen voor de gemeente. Wat hij mist is de pijler erfgoed.
We zijn de mooiste vestingstad van Nederland. Het is gek dat we geen kader hebben om het erfgoed scherp voor de geest te hebben. In de vorige sessie was een voorbeeldcasus aan de orde waar erfgoed node ontbrak. Hij zou graag willen dat een pijler erfgoed toegevoegd wordt en vraagt op dit punt een toezegging.

De heer Krol dacht dat het hele erfgoedverhaal in 2025 uitvoerig besproken zal worden. De heer Schefferlie wordt op zijn wenken bediend.

De heer Schefferlie vindt het jammer. De gebiedspaspoorten moeten gebouwd worden op een goede visie. Hij zou in 2024 willen kijken naar het onderwerp erfgoed.

De heer Krol merkt op dat de heer Schefferlie dit bij de behandeling van het tijdpad had kunnen inbrengen. Dan had het thema erfgoed naar voren gehaald kunnen worden.

De heer Schefferlie had verwacht dat er een tastbaar handvat in het document geboden zou zijn maar het is geheel niet in beeld. Dat kunnen we niet maken als mooiste vestingstad. Hij meent dat er meer haast mee gemaakt kan worden. Er kunnen zich praktijkgevallen voordoen waarbij dit soort afwegingen met duurzaamheid en erfgoed nodig zijn.
Hier kan een mooi gesprek over gevoerd worden.
Met betrekking tot Gorinchem Noord merkt hij op dat er een stuk is toegevoegd. Hij is verbaasd over het antwoord. Je hoeft het op voorhand geen goed idee te vinden. De ruimte is erg beperkt. Hoe mooi is het om een verkenning te doen. Als je schrijft dat er gebiedspaspoorten aankomen dan is dat de omgekeerde wereld. De verkenning zou hij erg toejuichen. De gebiedspaspoorten moeten dat niet tegenhouden. De heer Schefferlie overweegt een motie over erfgoed maar een toezegging van de wethouder kan die voorkomen.

De heer De heer Van Veen merkt op dat gevraagd wordt om een pijler erfgoed. Maar een van de pijlers is Gorinchems dna.

Mevrouw De Groot bedankt de ambtenaren voor het vele werk dat is verzet. Veel waardering hiervoor. Tijdens de I&O was PvdA kritisch en het document is online goed leesbaar geworden. Zij snapt dat het lastig is om zo ver vooruit te kijken. Zij heeft ook zorgen over wonen en wil perspectief bieden aan iedereen die hier woont en wil blijven wonen of naar Gorinchem wil komen om te wonen. Zij steunt de oproep van D66 inzake een verkenning op Gorinchem Noord. Zij snapt wat mevrouw Hamann zegt, dat we er ook andere dingen willen. Een verkenning is een goede zaak want het gaat om een periode tot 2050. We willen dat Gorinchem een plek is waar mensen kunnen wonen.

De heer Kuijten merkt op dat in de jaren 80 en 90 er een correctie is geweest op de provinciegrens. We zoeken allemaal naar uitbreidingsmogelijkheden. Hij pleit ervoor het breder te nemen en over de grenzen hen te kijken. Die onderzoeken kunnen deel uitmaken van een ambitie.

Mevrouw Hamann vraagt of mevrouw De Groot ook vindt dat er ook in oostelijke richting verkend kan worden.

Mevrouw De Groot vervolgt haar pleidooi. En zegt dat ze alle gebieden wil verkennen, hoe meer woningen hoe beter.

De heer Krol merkt op dat de basis er ligt. Er is veel op een rij gezet en het is goed om te beseffen dat deze visie over collegeperiodes herijkt kan worden. De verkenning naar woningbouw in Gorinchem Noord een andere keuze dan in de omgevingsvisie gemaakt wordt. Er staan 2000 woningen geprogrammeerd maar er komen ook nieuwe ontwikkelingen. Het is wel leuk om erover te fantaseren maar hij denkt dat het moment hiervoor er nog niet is.

Mevrouw De Groot zegt dat deze visie tot 2050 loopt en dat het als verkenning meegenomen kan worden.

De heer Krol zegt dat de visie elke vier jaar herijkt kan worden en dan zou het op een ander moment opgenomen kunnen worden in de omgevingsvisie. Er ligt nu een goede keus en die wordt goed onderbouwd. Er zijn nu keuzes te maken binnen de grenzen.

De heer Tekir is blij te horen dat het niet onbespreekbaar is voor de ChristenUnie/SGP en hoopt tot een gedragen voorstel te komen. Hij is verbaasd dat gezegd wordt dat het een verkiezingsinzet zou kunnen zijn. Waarom zouden we de behoefte van vandaag laten tot de verkiezingen. Als het bouwen binnen de stadsgrenzen aangehouden was voor de realisatie van Hoog Dalem dan was die prachtige wijk er nooit gekomen. Nu een stip op de horizon zetten en de grenzen verleggen in het denken. Goede ideeën laten uitwerken.

De heer Krol is het er niet mee eens. Er zijn genoeg stippen op de horizon binnen de grenzen. Er komen ook weer nieuwe ontwikkelingen. Misschien kijken we over enige tijd anders aan tegen Gorinchem Noord. Hij kan zich wel voorstellen dat het een keer besproken moet worden maar vindt het nu geen item om de visie op aan te passen.
Hij is het eens met de heer Kuyten dat het veel woorden zijn en veel opsommingen van pijlers, ambities, elementen, thematische uitwerkingen. Het is een complex document. Hij vraagt zich af of wat er nu op papier staat ook gebruikt gaat worden bij keuzes die we maken. Hij noemt de ontwikkeling bij Kweeklust in relatie tot het autoarm maken van de binnenstad. Abstract is het verbinden van de stad met het buitengebied; hoe gaan we dat realiseren? We worden ontsloten door snelwegen en spoorlijnen. Ooit was er een plan voor een wandelpad langs de Lingeoevers. De vraag is hoe we alles concreet maken. Overigens kan zijn fractie goed uit de voeten met de omgevingsvisie.

Mevrouw Hamann noemt de stad in balans, een belangrijk document, diverse beleidsstukken komen samen. Zij herkent veel. Het is een visie hoe we de geringe ruimte kunnen gebruiken; ze belicht de fysieke kant. Niet de zachte kant zoals het sociaal domein. Sport, welzijn en cultuur, zorg en natuur, voor al die sectoren komen programma’s en gebiedspaspoorten. Het is het begin van een hele ontwikkeling. We borduren voort op GO 2032. Elke vier jaar de visie tegen het licht houden. Met een aantal aspecten in het fysieke domein moet nu rekening gehouden worden. De blauw groene kant van de stad, Woelsewaard en Avelingen, de natuurgebieden. Water moet een belangrijker rol spelen in het kader van de klimaatadaptatie. Rekening houden met de vergrijzing. Tenslotte erfgoed; zij is het eens met de heer Schefferlie. Graag verder een programma uitwerken samen met de erfgoedcommissie en de historische vereniging. Het is een mooie visie en goede start voor verdere uitwerking. Het kan een hamerstuk zijn.

De voorzitter vermoedt dat het voorstel als bespreekstuk geagendeerd moet worden vanwege een aangekondigde motie. Hij vraagt de wethouder kort en bondig te reageren op de inbreng van de fracties en geeft aan dat er eventueel ook een schriftelijke beantwoording op vragen gegeven kan worden.

Wethouder Polatli reageert op de inbreng van de fracties. De suggestie inzake wonen in Noord was voor hem verwarrend omdat er andere plannen zijn voor Noord, namelijk industrie. Hij neemt aan dat de heer Tekir het gebied vanaf de Vlietskade bedoelt.

De heer Tekir zegt dat het doel van de verkenning nu niet concreet is. De omgeving van Groote Haar is niet mogelijk dus het zou tussen de Vlietskade en het kanaal kunnen zijn, eventueel door te trekken naar Molenlanden als daarmee samengewerkt wordt.

Wethouder Polatli neemt de complimenten die geuit zijn in ontvangst en geeft deze door naar de ambtelijke organisatie. Er zijn 2000 woningen gepland tot 2050, tot 2035 voor de Gorcummers en daarna voor de ontspannen woningmarkt.
In de omgevingsvisie worden ontwikkelingen in het gebied niet onmogelijk gemaakt; dat is conform het provinciaal beleid. Hij noemt de stedelijke ontwikkeling binnen stedelijke contouren. Er zal concreet gekeken worden hoe de noordelijke gebieden zich zouden kunnen ontwikkelen door het opstellen van gebiedspaspoorten.

De heer Tekir zegt dat woningbouw in Noord niet onmogelijk is. Hij vraagt of de aanduiding op pagina 61 waar wonen helemaal links is aangegeven veranderd moet worden als dit verkend gaat worden.

Wethouder Polatli zegt dat er keuzes zijn gemaakt voor de vleugels van de stad en inbreidingslocaties. Het aantal van 2000 is geen hard getal; het zouden ook meer woningen kunnen zijn. In de richting van de heer Schefferlie zegt hij dat erfgoed tot voor kort niet werd genoemd in de omgevingsvisie. Ambtshalve is het er wel ingekomen en er worden ook programma’s voor gemaakt. Hij gaat er zijn best voor doen dat volgend jaar de uitwerking van het erfgoedprogramma kan plaatsvinden.
Richting de heer Kuyten zegt hij dat hij de vele onmogelijkheden en onduidelijkheden herkent. Zijn vragen zijn vooral gebaseerd op hoe denkt u dat te doen met bijvoorbeeld vergroening. De omgevingsvisie heeft geen antwoordt op het hoe; dit gebeurt bij de gebiedspaspoorten. Het is ook niet zo dat de visie al het andere beleid aan de kant schuift. In het ruimtelijke beleidshuis verzamelen we dat. Er is ook nog beleid voor de zachte kant maar de omgevingsvisie gaat over de fysieke leefomgeving.

De voorzitter stelt voor af te ronden en een aantal vragen van de heren Kuijten en Krol schriftelijk te laten beantwoorden. Hij vraagt of de wethouder een toezegging doet over erfgoed.

Wethouder Polatli zegt dat erfgoed wordt uitgewerkt in een programma; hij doet er zijn best voor om dit volgend jaar te laten plaatsvinden.

De heer Houtepen vraagt of het idee om een verkenning via motie te doen nog nodig is.

De voorzitter peilt of het voorstel geagendeerd moet worden als bespreekstuk of hamerstuk.

De heer Tekir zegt dat hij een voorstel wil doen, liefst samen met anderen.

De voorzitter stelt vast dat het voorstel geagendeerd wordt als bespreekstuk. Hij vertrouwt erop dat alle stukken tijdig gedeeld worden.

Toezegging:

Onder de omgevingswet worden straks gebiedsgerichte (de gebied ‘s paspoorten) en thema gerichte programma’s uitgewerkt. Voor erfgoed en ruimtelijke kwaliteit wordt er een thema gericht programma uitgewerkt. Toegezegd is dit in 2024 uit te werken.

Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering.